

fremvise en skriftlig overdragelseserklæring, eller at skyldneren har modtaget en meddelelse fra overdrageren om overdragelsen, jf. § 30, 1. pkt.

2.3 Denunciation som sikringsakt

2.3.1 Simple fordringer omfattet af gældsbrevsloven

Efter ordlyden af GBL § 31 er denunciation den relevante sikringsakt ved overdragelse til eje eller til sikkerhed af simple gældsbreve, dvs. skriftlige erklæringer, der hjemler en i hovedsagen ubetinget og ensidig fordring på et bestemt pengebeløb. Som nævnt tidligere finder bestemmelsen desuden analog anvendelse på andre simple fordringer.

Underretning til skyldneren er således nødvendig ved overdragelse af fakturafordringer og kreditsalgfordringer, fordringer i henhold til rembursdokumenter,¹⁷ skadesløsbreve, entreprisekontrakter¹⁸ samt købekontrakter, herunder kontrakter om salg med ejendomsforbehold. Erstattes sikkerhed i løsøre med sikkerhed i simple fordringer, skal der i forbindelse hermed ligeledes gives underretning til fordringernes skyldnere.¹⁹

Det deklaratoriske udgangspunkt er, at når en simpel fordring overdrages, omfatter overdragelse tillige eventuelle sikkerhedsrettigheder som ejendomsforbehold og kaution, der måtte være knyttet til den overdragne fordring. Når en virksomhed anvender købekontrakter med ejendomsforbehold som sikkerhed for sin finansiering, opnår virksomhedens kreditgiver – typisk et pengeinstitut – panteret i virksomhedens rettigheder i henhold til købekontrakten. Der er således tale om panteret i en simpel fordring – kravet på skyldneren (køberen) om betaling af renter og afdrag – samt sikkerhed i form af et ejendomsforbehold, dvs. retten til i overensstemmelse med reglerne i kreditaftaleloven at tage det solgte tilbage, såfremt skyldneren ikke betaler det i henhold til købekontrakten skyldige beløb.²⁰

17. Jf. UfR 1990.572 Ø omtalt straks nedenfor.

18. Nærmere om sikkerhedsstillelse i forbindelse med entreprise, se nedenfor under 2.9.2.

19. Se således UfR 2009.289 V, hvor en bank som panthaver accepterede salg af det pantsatte løsøre. Banken havde ikke sikkerhed i surrogatet for det solgte løsøre (kreditfordringerne som følge af salget af løsøret), idet løsørekøberen ikke var blevet underrettet herom i overensstemmelse med GBL § 31.

20. Om salg med ejendomsforbehold, se f.eks. *Peter Mortensen*, Indledning til tingsretten – tredjemandskonflikter vedrørende løsøre, s. 296 ff., *Lennart Lyng Andersen*, Kreditaftaleloven 2010 med kommentarer, s. 281 ff., *Anders Ørgaard*, Sikkerhed i løsøre, s. 131 ff. samt *Hans Helge Beck Thomsen*, Kreditaftaler og ejendomsforbehold, s. 171 ff.

Ved pengeinstitutters finansiering af leasingelskabers udleje af f.eks. edb-udstyr forekommer det, at pengeinstituttet ikke alene får sikkerhed i *leasingydelse*erne, men tillige håndpanteret i de edb-maskiner, som er udlejet. Ved en sådan dobbelt sikring af pengeinstituttet skal der iagttages to sikringsakter – i praksis dog ofte ved én skrivelse til leasingtageren. Pengeinstituttet opnår en i forhold til leasingelskabets godtroende omsætningserhververe og kreditorer beskyttet ret i relation til leasingydelseerne ved i overensstemmelse med GBL § 31 at underrette leasingtageren om overdragelsen. Håndpant sætningen af maskinerne (løsøre) sikres derimod ved en rådighedsberøvelse, der, da det pantsatte befinder sig hos tredjemand (leasingtager), etableres ved at give leasingtageren meddelelse om, at maskinerne nu besiddes på pengeinstituttets vegne, således at de ved leasingaftalens ophør skal tilbageleveres til pengeinstituttet og ikke til leasingelskabet.²¹

Omfatter et sikkerhedsdepot i et pengeinstitut *indeståelseserklæringer* fra advokater, pengeinstitutter, kautionforsikringsselskaber m.fl., hvorved de pågældende f.eks. indestår for, at pantebreve tinglyses anmærkningsfrit, er denunciation (til erklæringsafgiveren) ligeledes den relevante sikringsakt i forbindelse med sikkerhedsstillelse i eller overdragelse af indeståelseserklæringerne.²²

Overdrages en *garanti* stillet af et kautionsselskab, skal der gives underretning til dette selskab.²³ Ved *tilbagetrædelseserklæringer*, hvor f.eks. en hovedaktionær, et familiemedlem eller en anden kreditor i forbindelse med rekonstruktion af en virksomhed erklærer at ville stå tilbage for en bestemt eller flere af en virksomheds øvrige kreditorer, såfremt virksomheden skulle blive erklæret konkurs, er der reelt tale om, at den tilbagetrædende (overdrageren) stiller dividenderetten til sin fordring på virksomheden (skyldneren) til rådighed for den eller de kreditorer, som erklæringen er rettet til (erhververen). For at

-
21. Sammenhold med det nedenfor i kapitel 4.3.2 anførte om rådighedsberøvelse ved håndpant sætning af negotiable dokumenter, som befinder sig hos tredjemand (primærpanthaver). Nærmere om sådanne sikringsarrangementer, se i øvrigt *Morten Schwartz Nielsen og Kristian Buus-Nielsen*, Finansiell leasing – En finansieringsform, s. 471 ff., *Poul Gade*, Finansiell leasing – leje og leasing af erhvervsløsøre, s. 410 ff. samt *Bent Iversen*, UfR 1989B.422. Tvivlende over for hvorvidt konstruktionen med håndpant i det leasede er gyldig, se *Anders Ørgaard*, Sikkerhed i løsøre, s. 34. Generelt om finansiell leasing, se desuden *Poul Gade og Carsten Ceutz*, Finansielle leasingaftaler – Kommentar til ABL 95, Almindelige Betingelser for Finansielle Leasingaftaler.
22. Jf. UfR 1984.1017 Ø omtalt nedenfor under 2.9.1. Hvorvidt der overhovedet foreligger en indeståelse, se UfR 1999.1989 H.
23. Jf. UfR 1997.1376 H omtalt ovenfor i kapitel 1.2 og UfR 1997.1131 H omtalt ovenfor i kapitel 1.5.2.

tilbagetrædelseserklæringen (overdragelsen af dividenderetten) skal respekteres af den tilbagetrædendes godtroende omsætnings erhververe og kreditorer, må virksomheden underrettes herom i overensstemmelse med GBL § 31.²⁴

Krav på det offentlige, f.eks. krav på tilbagebetaling af for meget betalt skat og krav på refusion af moms eller afgifter samt krav i henholdt til EU støtteordninger er ligeledes simple fordringer, hvor underretning skal gives til den pågældende offentlige myndighed, hvis fordringer overdrages. Det kan dog følge af lovgivning, at der er begrænsninger i mulighederne for at overdrage krav på det offentlige.²⁵

Fra retspraksis, se UfR 2003.865 Ø om rækkevidden af en transport i en virksomheds ret til overskydende skat for tidligere og fremtidige indkomstår, og UfR 1999.817 H og UfR 2003.717 V vedrørende omstødelse efter KL § 70 af transport i momstilgodehaver, som var anmeldt over for Told og Skat.²⁶ I UfR 2013.429 H fandtes en transport af et momstilgodehavende dog at være ugyldigt efter § 13 i lov om opkrævning af skatter og afgifter.

Se også UfR 1996.140 V, hvor EF-direktoratet blev underrettet om en overdragelse af krav på hektarstøtte. Transporten blev dog i forhold til den faste ejendoms brugspanteholder tilsidesat, idet kravet på hektarstøtte efter dets karakter fandtes at være en indtægt tilhørende den faste ejendom og ikke ejendommens ejere. Ejeren af ejendommen var derfor ikke efter brugspanterettens etablering berettiget til at overdrage kravet på hektarstøtte. Se tillige UfR 2013.3063 H, hvor det blev antaget, at mælkekvoter ikke var omfattet af TL § 38, hvorfor der var tale om et formueaktiv, som der kunne foretages udlæg i.²⁷

Derimod er betalingsrettigheder, som udstedes i forbindelse med landbrugsstøtte, ikke at betragte som en fordring, da der ikke er nogen skyldner, hvilket må kræves, for at GBL § 31 finder anvendelse. Se

24. Jf. *K. Kiilerich-Hansen*, UfR 1982B.432, *Lynge Andersen m.fl.*, Gældsloven, s. 213, *Carstensen og Rørdam*, Pant, s. 359 samt *Iversen*, Obligationsret 3. del, s. 302. Se tillige UfR 1998.612 H, hvor nogle tilbagetrædelseserklæringer fandtes at have karakter af sikkerhedsstillelse, men denne kunne ikke anses for sket for gammel gæld, og derfor kunne erklæringerne ikke omstødes efter KL § 70.

25. Se eksempelvis opkrævningslovens § 13, hvorefter en erhvervsdrivendes krav på negativt momstilsvær ikke kan overdrages, før afgiftsperioden er udløbet, og kildeskatelovens § 62, stk. 5, hvorefter krav på overskydende skat ikke kan overdrages, før det indkomstår, hvorfra kravet hidrører, er udløbet. Aftaler om overdragelse af de nævnte krav henholdsvis før afgiftsperiodens udløb og før indkomstårets udløb er ugyldige.

26. Se også UfR 1974.219 V omtalt nedenfor under 2.7.

27. Se også UfR 2004.960 Ø, hvor tinglysning af et ejerpartebrev med sikkerhed i løsøre også kunne omfatte pantsætning af rettigheder ifølge fiskeopdrættstilladelser.

således UfR 2017.3260 V, hvor det blev antaget, at sikringsakten ved betalingsrettigheder var tinglysning efter TL § 47 og ikke en meddelelse efter GBL § 31 til Landbrugsstyrelsen (tidligere NaturErhvervstyrelse) og UfR 2020.2990 V, hvor en banks pant i betalingsrettigheder til udbetaling af hektarstøtte ikke kunne opretholdes i forhold til pantsætters konkursbo, da pantet ikke var tinglyst.²⁸ Efterfølgende er der gennemført en ændring af landbrugsstøtteleven, således at sikringsakten ved pantsætning af betalingsrettigheder er meddelelse til fødevarerministeren.²⁹

2.3.2 Undtagelser til kravet om denunciation

Gældsbrevsloven indeholder en række *undtagelser* fra kravet i § 31, stk. 1 og 2 om, at der ved overdragelse af simple fordringer opnås omsætnings- og kreditorbeskyttelse ved en underretning til skyldneren om overdragelsen.

Gældsbrevsloven finder ikke anvendelse på *tinglyste simple digitale fordringer*, jf. GBL § 26, stk. 2. Tinglyste simple digitale fordringer er dels pantebreve, der giver pant i fast ejendom, og som indeholder en rektaklausul, dvs. en bestemmelse om »ikke til ordre« eller lignende forbehold, jf. TL § 27, stk. 2, dels tinglyste digitale pantebreve, der giver pant i motorkøretøjer, andele i andelsboligforeninger og løsøre, medmindre disse efter deres indhold er gjort negotiable, jf. henholdsvis TL §§ 42 g, stk. 3, 42 m, stk. 2 og 47, stk. 7. For disse simple fordringer er den relevante sikringsakt tinglysning.³⁰ For utinglyste papirbaserede ikke-negotiable pantebreve er sikringsakten dog fortsat underretning efter GBL § 31.

Såfremt en handelsvirksomhed eller anden bogføringspligtig *virksomhed overdrages sammen med de hertil hørende udestående fordringer*, skal der ikke ske denunciation til de enkelte fordringers skyldnere, medmindre fordringerne alene overdrages til sikkerhed, jf. GBL § 31, stk. 3. Bestemmelsen er begrundet ud fra praktiske hensyn. Overdrages virksomhedens udestående fordringer til eje, opnår erhververen (køberen af virksomheden) således beskyttelse allerede fra det tidspunkt, hvor der

28. Se nærmere *Lars Henrik Gam Madsen og Claus Rohde*, UfR 2019B.179 ff., samt *Hans Helge Beck Thomsen*, TfL 2017.335 ff. og *samme*, TfL 2015.255 ff.

29. Jf. landbrugsstøttelevens § 3a.

30. Derimod finder de øvrige bestemmelser i gældsbrevslovens kapitel 3 om simple fordringer, herunder bestemmelsen i § 27 om skyldnerens bevarelse af indsigelser over for erhververen, anvendelse på tinglyste simple digitale fordringer.